

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Πως μπορούμε να εφαρμόσουμε το SDG στους
εκπαιδευόμενους μας;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+ 2019 - 1 - ES01 - KA202 - 064622
KA202 - Strategic Partnerships for Vocational Education and Training

“Practical Guide for Teachers – How we put SDG into practice with our students?”

March 2021

Author: Rosto Solidrio NGOD

Contributors: Amycos NGOD

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

KA202 - Strategic Partnerships for
Vocational Education and Training
Erasmus+ 2019-1-ES01-KA202-064622

Partners:

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε ποιόν απευθύνεται;

Εάν είστε εκπαιδευτής στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και έχετε σκοπό να ενσωματώσετε στη μαθησιακή διαδικασία ένα ή περισσότερα SDGs με βάση την προσέγγιση του έργου Stairway.to SDG, τότε αυτό το εγχειρίδιο είναι για εσάς.

Ποιος είναι ο σκοπός;

Να παρέχουμε εργαλεία και οδηγίες για μια ευέλικτη εκπαιδευτική πορεία βασισμένη στην προσέγγιση Stairway to SDG.

Γιατί είναι σημαντικό να το ακολουθήσετε;

Το Stairway to SDG βασίζεται σε εκπαίδευση που εστιάζει στην αλλαγή συμπεριφοράς μέσω προβληματισμού και δράσης. Για να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική αλλαγή συμπεριφοράς, είναι απαραίτητο να προγραμματιστεί η διαδικασία μάθησης και να μετρηθεί χρησιμοποιώντας τους δείκτες που προτείνονται από αυτήν την προσέγγιση.

Ποιος είναι ο ρόλος μου σε αυτό;

Καθώς οι τομείς της επαγγελματικής κατάρτισης, τα προγράμματα σπουδών και τα εθνικά πλαίσια είναι πολύ ευρέα και ποικίλα, δεν είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ένα σχέδιο που να ταιριάζει σε όλους. Στις επόμενες σελίδες, προτείνουμε μια, βήμα προς βήμα, διαδρομή που μπορείτε να προσαρμόσετε στο πλαίσιο σας και στους σπουδαστές σας.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ

Αυτή η μεθοδολογική προσέγγιση βασίζεται σε ένα σύνολο παραδοχών που σχετίζονται με την Βιωματική Μάθηση (Beard & Wilson, 2002), τις Βιώσιμες Ικανότητες βάσει του Wiek (2011) και τους Μαθησιακούς Στόχους που βασίζονται στην UNESCO.

Βιωματική μάθηση βασισμένη σε τομείς δράσης για αλλαγή συμπεριφοράς

Η Βιωματική Μάθηση μπορεί να οριστεί ως «επικεντρωμένη στο άτομο, υποστηριζόμενη προσέγγιση σε ατομικές, ομαδικές ή οργανωτικές εξελίξεις, που εμπλέκει τον νεαρό ή ενήλικο μαθητή, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία δράσης, προβληματισμού και μεταφοράς» (Beard & Wilson, 2002). Με βάση τις προηγούμενες εμπειρίες του μαθητή, κάθε ένας στην ομάδα θα πρέπει να καθοδηγείται από τους διαμεσολαβητές για να συμμετάσχουν σε αποτελεσματικές μαθησιακές ασκήσεις μετά από έναν κύκλο τεσσάρων βημάτων που ονομάζεται *Experiential Learning Cycle* (Kolb, 1984): 1) συγκεκριμένη εμπειρία. 2) Παρατήρηση και προβληματισμός. 3) Διαμόρφωση αφηρημένων εννοιών. 4) Δοκιμές σε νέες καταστάσεις.

Μέσα στο *Stairway to SDG*, το πρώτο στάδιο πρέπει να επιτρέπει στους συμμετέχοντες να βιώσουν μια νέα κατάσταση ή να ερμηνεύσουν ξανά μια υπάρχουσα εμπειρία. Το δεύτερο στάδιο πρέπει να καθοδηγεί τους συμμετέχοντες να θυμούνται, να περιγράφουν και να κατανοούν την εμπειρία από το πρώτο βήμα. Στο στάδιο 3, οι συμμετέχοντες καλούνται να προβληματιστούν σχετικά με τη δική τους εμπειρία αναζητώντας πρότυπα, συνολικά συμπεράσματα και τους συνδέσμους τους με τον «πραγματικό κόσμο». Τέλος, στο στάδιο 4, οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να βρουν τρόπους να εφαρμόσουν τα συμπεράσματα τους σε κοινωνικό και προσωπικό επίπεδο (Kolb, 1984). Αυτό το στάδιο έχει καθοριστική σημασία για την εκμάθηση και να αλλάξει συμπεριφορές.

Η πρόταση *Stairway to SDG* περιλαμβάνει τρεις τομείς δράσης για κάθε SDG. Οι τομείς δράσης δημιουργήθηκαν με βάση μια συμμετοχική προσέγγιση που περιλαμβάνει έναν προβληματισμό από εκπαιδευτικούς και ειδικούς στη βιωσιμότητα. Αυτή η προσέγγιση αναγνωρίζει τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το SDG με βάση τη συγκεκριμένη εμπειρία και την καθημερινή ζωή των εκπαιδευομένων (στάδιο 1), του δημιουργεί την ευκαιρία να προβληματιστεί, να αντιληφθεί (στάδια 2 και 3) και να το εφαρμόσει (στάδιο 4).

Οι τομείς δράσεις χρησιμοποιούνται καθώς υπάρχει ανάγκη για «μετάφραση» κάθε SDG από διάφορα θεματικά πεδία, πολλά από τα οποία σχετίζονται με μακροοικονομικά επίπεδα χάραξης πολιτικής, σε ατομικό επίπεδο για την προώθηση της προσωπικής ευθύνης και δέσμευσης. Η δράση σημαίνει κάτι συγκεκριμένο, μετρήσιμο και συνδέεται άμεσα με τις συμπεριφορές των ανθρώπων και όχι μόνο με τις ιδέες, τις σκέψεις ή τις απόψεις τους. Οι Τομείς Δράσης έχουν κοινά σημεία με τις κινητήριες δυνάμεις για βιώσιμες δράσεις¹ στην καθημερινή ζωή και εάν θέλουμε να προωθήσουμε τη βιωσιμότητα, πρέπει να ενισχύσουμε την ατομική ευθύνη και την ενεργό συμμετοχή.

Ικανότητες αειφορίας και μαθησιακοί στόχοι

«Βρισκόμαστε στα αρχικά στάδια μιας θεμελιώδους και παγκόσμιας μεταβολής στις αλληλεπιδράσεις των ανθρώπων, των θεσμών τους, των τεχνολογιών που τα καθιστούν όλα δυνατά». (Wiek et al., 2011).

Υπάρχει μια γενική παραδοχή ότι η αειφορία έχει βασικές ικανότητες που επιτρέπουν στους πολίτες να αλληλεπιδρούν εποικοδομητικά και υπεύθυνα με τον σημερινό κόσμο. Οι βασικές ικανότητες αντιπροσωπεύουν οριζόντιες ικανότητες που είναι απαραίτητες για όλους τους σπουδαστές όλων των ηλικιών παγκοσμίως (που αναπτύσσονται σε διαφορετικά επίπεδα κατάλληλα για την ηλικία). Οι βασικές ικανότητες μπορούν να θεωρηθούν εγκάρσιες, πολυλειτουργικές και ανεξάρτητες από το περιβάλλον.

Σε αυτήν την περίπτωση χρησιμοποιούμε ένα επικυρωμένο σύνολο ικανοτήτων αειφορίας: Ικανότητα σκέψης συστημάτων. Προγνωστική ικανότητα, Κανονική ικανότητα, Στρατηγική διαχείριση και ικανότητα δράσης · Διαπροσωπική ικανότητα, αγκαλιάζοντας την πολυμορφία και τη διεπιστημονική ικανότητα.

Σε αυτήν την προσέγγιση, εξετάζουμε τους μαθησιακούς στόχους της UNESCO που ορίζονται από τους SDG και περιλαμβάνουν γνωστικούς, κοινωνικο-συναισθηματικούς και συμπεριφορικούς τομείς. Ο γνωστικός τομέας σχετίζεται με τις γνώσεις και τις δεξιότητες σκέψης. Ο κοινωνικο-συναισθηματικός τομέας σχετίζεται με δεξιότητες, αξίες, συμπεριφορές και κίνητρα. Ο τομέας συμπεριφοράς περιγράφει τις ικανότητες δράσης.

¹ (Smith-Sebasto & D'Acosta, 1995; Monroe, 2003): a. Civic action (e.g., voting, petition signing) b. Educational action (e.g., looking up information, reading) c. Financial action (e.g., donating money, boycotting a company or product) d. Legal action (e.g., using the legal system to force compliance with environmental law) e. Persuasive action (e.g., advocacy, letter writing) f. Direct behavior i. Making a one-time purchase (e.g., buying an Energy Star appliance or insulating a home) ii. Making a frequent purchase (e.g., consistently buying locally produced goods) iii. Curtailing or ending a certain type of behavior (e.g., driving less) iv. Substituting a new for an old behavior (e.g., biking instead of driving) v. Making a behavior more efficient (e.g., carpooling instead of driving alone).

3. ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

Στις επόμενες σελίδες ορίζουμε μια, βήμα προς βήμα, διαδρομή με βάση τις ανάγκες σας, το πρόγραμμα σπουδών και τα θέματα για να σχεδιάσετε δραστηριότητες με την τάξη σας. Εδώ περιγράφουμε τέσσερις επιλογές για τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες ως βάση για τον σχεδιασμό σας.

ΠΡΟΤΑΣΗ του Stairway to SDG

Προτείνουμε μια ευέλικτη διαδικασία βασισμένη σε τρία στάδια που πρέπει να γίνουν απευθείας με τους σπουδαστές :

- Αρχική αξιολόγηση - για να ελέγξετε τις συμπεριφορές των σπουδαστών ως προ-δοκιμή. Μπορεί να γίνει με άλλα εργαλεία, αλλά το APP (εφαρμογή) που αναπτύσσουμε μπορεί να είναι ένας χρήσιμος και πρακτικός τρόπος για να το κάνουμε. Είναι σημαντικό να το χρησιμοποιήσετε ως αυτοαξιολόγηση για τον σπουδαστή και να συλλέξετε περισσότερες πληροφορίες για την προετοιμασία του επόμενου σταδίου.
- Διαδικασία μάθησης - αποτελείται από ένα σύνολο εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με διαφορετικές επιλογές που προτείνουμε παρακάτω. Για αυτό, πρέπει να αξιολογήσετε το πλαίσιο (τους μαθητές, το πρόγραμμα σπουδών κ.λπ.), τον διαθέσιμο χρόνο για να κάνετε αυτήν τη διαδικασία και να επιλέξετε τους SDGs με τους οποίους θέλετε να εργαστείτε.
- Τελική αξιολόγηση - για έλεγχο της αλλαγής συμπεριφοράς που συμβαίνει στη ζωή του μαθητή κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Αυτή δεν είναι μια επίσημη αξιολόγηση αλλά ένας τρόπος να ωθήσει τους μαθητές να αναγνωρίσουν την εξέλιξή τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μάθησης. Σε ένα τυπικό εκπαιδευτικό πλαίσιο, μπορείτε να το αξιολογήσετε μέσω ενός ενός τεστ, κ.λπ.

Παράλληλα για την ενίσχυση αυτής της διαδικασίας προσφέρουμε την επιλογή συμμετοχής των μαθητευμένων σε μια κοινότητα web 2.0 για κοινή χρήση, συζήτηση κ.λπ.

	Αρχική αξιολόγηση συμπεριφοράς	Διαδικασία μάθησης	Τελική αξιολόγηση συμπεριφοράς
Εργαλεία	APP	Σύνολο δραστηριοτήτων για υλοποίηση με τους σπουδαστές με παρότρυνση για δράση	APP
	Οργανωτική αξιολόγηση Web 2.0 κοινότητα για τους σπουδαστές		

Πριν από αυτήν τη διαδικασία με τους σπουδαστές, οι εκπαιδευτές ή / και οι εργαζόμενοι των ΜΚΟ πρέπει να κάνουν μια σύντομη αξιολόγηση και να σχεδιάσουν τις δραστηριότητες με τους μαθητές, καθώς είναι σημαντικό να γνωρίζουμε το πρόγραμμα σπουδών, την ομάδα-στόχο και τις δικές τους ανάγκες.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τον διαθέσιμο χρόνο και την επιθυμητή πορεία μάθησης, μπορείτε να επιλέξετε μία από τις τέσσερις διαδρομές. Όλες οι δραστηριότητες και το APP μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξεχωριστά, αλλά για να έχουν ισχυρότερο αντίκτυπο, συνιστούμε να ακολουθήσετε μία από αυτές τις επιλογές.

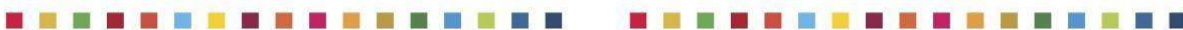
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ	Επιλογές			
	A	B	C	D
Τίτλος	“Απλό”	“Μεσαίο”	“5 Ps”	360 ¹
Πόσα SDGs	1	2 ή περισσότερα	1 απο 5 Ps ²	Όλη η ατζέντα
Αριθμός συνεδριών	3 – 7	6 – 10	+ 10	+ 20
1. Εισαγωγική συνεδρία	1	1	1	1
2. SDG Ειδική συνεδρία	1 – 4 + Πρόσκληση σε δράση	4 – 8 + Πρόσκληση σε δράση	+ 8 + Πρόσκληση σε δράση	+ 17 + Πρόσκληση σε δράση
3. Τελική συνεδρία	1	1	2	2
Χρονικό πλαίσιο	Απο 1 έως 3 μήνες	Μισό χρόνο	Μισό ή ένα χρόνο	1 ή 2 χρόνια

² Οι 17 SDGs ομαδοποιούνται σε 5 υποομάδες / θέματα: Άνθρωποι, Πλανήτης, Ευημερία, Ειρήνη, Συνεργασίες

Τι είδους δραστηριότητες μπορείτε να επιλέξετε στις διάφορες συνεδρίες;

- Αρχική αξιολόγηση - μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το APP (την εφαρμογή) για να μετρήσετε τη συμπεριφορά που σχετίζεται με έναν SDG ή περισσότερους. Ο τρόπος χρήσης του εξαρτάται από την επιλογή. Για τις επιλογές D, θα είναι σημαντικό να απαντήσετε στις ερωτήσεις για τους 17 SDGs, αλλά είναι καλύτερα να το κάνετε σε διαφορετικές ημέρες και πριν από την εισαγωγική συνεδρία. Για τις άλλες επιλογές, η αξιολόγηση μπορεί να συμπεριληφθεί στην εισαγωγική συνεδρία.
- Εισαγωγική συνεδρία - Ως πρώτη προσέγγιση, προτείνουμε να εκτελέσετε μια δραστηριότητα για να παρακινήσετε τους μαθητές και να προωθήσετε την ενσυναίσθηση στην ατζέντα. Σε γενικές γραμμές, η δραστηριότητα πρέπει να εισαγάγει τους SDGs που επιλέγετε, αλλά είναι σημαντικό να το δείξετε ως μέρος της συνολικής ατζέντας. Μια απλή δραστηριότητα για να το παρουσιάσουμε μπορεί να χρησιμοποιεί τα βίντεο ανά SDG που έχουμε στην πλατφόρμα με μια συζήτηση με τους μαθητές μετά. Στις επιλογές αυτής της συνεδρίας είναι επίσης δυνατό να κάνετε την αρχική αξιολόγηση.
- Συγκεκριμένες συνεδρίες - εάν έχετε αρκετές συνεδρίες, είναι σημαντικό να δημιουργήσετε μια διαδικασία "χιονοστιβάδας" αυξανόμενης πολυπλοκότητας και οι τελευταίες δραστηριότητες πρέπει να σχετίζονται περισσότερο με συγκεκριμένες δράσεις και αποτελεσματικές δραστηριότητες παρότρυνσης για δράση. Οι πρώτες συνεδρίες για τα θέματα πρέπει να είναι πιο εισαγωγικής φύσης για να προωθήσουν τον προβληματισμό με βάση τις συμπεριφορές, τη γνώση και την εμπειρία των συμμετεχόντων. Για να το κάνετε αυτό, μπορείτε να επιλέξετε δραστηριότητες που προτείνονται στην πλατφόρμα και από άλλες πηγές.
- Δραστηριότητα παρότρυνσης για δράση (πρόκληση) - θα είναι σημαντικό να έχετε κάποιες συνεδρίες (περιλαμβάνονται στις δραστηριότητες) με κάποιες προτάσεις που ωθούν τους μαθητές να ενεργήσουν. Αυτή η παρότρυνση για δράση μπορεί επίσης να έχει μια παράλληλη δράση (εκτός της τάξης ή / και του σχολείου) για να την προτείνει όπως μια εθελοντική δραστηριότητα, μια ακτιβιστική δράση π.χ ένας κήπος με φητά στο σχολείο κ.λπ.
- Τελική συνεδρία - επιλέξτε μια δραστηριότητα που εξερευνά όλους τους τομείς που είχαν συμπεριληφθεί προηγουμένως, στις τελευταίες συνεδρίες, για να ενισχύσει την αλληλεξάρτηση των θεμάτων της ατζέντας και να προωθήσει τον τρόπο σκέψης του συστήματος (ή του έργου) και

μια διεπιστημονική διαδικασία μάθησης. Η δραστηριότητα πρέπει να βασίζεται σε μια τελική, σημαντική ενημέρωση για την επίτευξη και την ενσωμάτωση της μάθησης. Στην επιλογή Α, Β μπορείτε επίσης να κάνετε μια τελική αξιολόγηση σε αυτήν την συνεδρία.

- Τελική αξιολόγηση - Επαναλαμβάνετε την ίδια αρχική αξιολόγηση. Για την επιλογή Γ και Δ μπορείτε να προσθέσετε μια επιπλέον εργασία για τους μαθητές, όπως ένα έργο που θα υλοποιήσει, μια πραγματική επιχειρηματική υπόθεση για επίλυση ή μια αναφορά εθελοντικής εμπειρίας για παρουσίαση.

5. ΠΩΣ ΝΑ ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΕ

Εάν θέλετε να εφαρμόσετε αυτήν τη διαδικασία με τους μαθητές σας, είναι σημαντικό να το σχεδιάσετε και να το προσαρμόσετε στο δικό σας μαθησιακό περιβάλλον.

Για γίνει αυτό πρέπει να κάνετε την ακόλουθη ανάλυση:

- 1ο - Ορίστε προτεραιότητες (ένα ή περισσότερα SDG) που σχετίζονται με τον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, το περιβάλλον της τοπικής κοινότητας και την προσωπική ζωή του εκπαιδευόμενου.
- 2ο - Ενσωμάτωση του προγράμματος σπουδών στην επιλογή SDGs επειδή θα έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο, θα διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία και θα είναι μια win-win προσέγγιση για τα αποτελέσματα των μαθητών στο τέλος του έτους.
- 3ο - Προσδιορίστε τους καθηγητές και τα θέματα που θέλετε να συμπεριλάβετε σε αυτή τη διαδικασία.

Για αυτό μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τον ακόλουθο πίνακα:

Σχολείο	
Μάθημα	
Τάξη	
Ετος	

Επιλογή ατζέντας		Πώς να ενσωματώσετε τους SDGs στο μάθημά σας;		
<i>SDG</i>	<i>Περιοχή δράσης</i>	<i>Θέμα</i>	<i>Διδακτέα ύλη</i>	<i>Σημειώσεις</i>

Μετά από αυτό, είναι καιρός να σχεδιάσετε, με βάση την ανάλυση, και να λάβετε ορισμένες αποφάσεις:

- Πόσο καιρό θέλετε να κάνετε αυτή τη διαδικασία; Με βάση αυτό, μπορείτε να επιλέξετε την επιλογή A, B, C, D ή να σχεδιάσετε τη μαθησιακή “διαδρομή” που θα ακολουθήσετε
- Με ποιους SDGs και τομείς δράσης θέλετε να εργαστείτε;
- Τί δραστηριότητες θέλετε να κάνετε;
- Ποιος θα είναι υπεύθυνος για τις συνεδρίες;

Τέλος, πρέπει να το προγραμματίσετε και να το εφαρμόσετε.

Για αυτό μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τον ακόλουθο πίνακα:

Σχολείο	
Σειρά Μαθημάτων	
Τάξη	
Ετος	

SDGs επιλεγμένος	
Αριθμός συνεδριών	

Δραστηριότητες	Τι;			Πως;			Πότε;										
	SDG	Περιοχή δράσης	Δραστη ριότητα	θέμα	Δάσκαλος, επισκέπτης..	Τόπος	W 1	W 2	W 3	W 4	W 5	W 6	W 7	W 8	W 9	W ?	
Αρχική εκτίμηση																	
Εισαγωγική συνεδρία																	
2 ^η συνεδρία																	
3 ^η συνεδρία																	
4 ^η συνεδρία																	
...																	
Πρόσκληση σε δράση																	
Τελική συνεδρία																	
Τελική αξιολόγηση																	

6. ΠΗΓΕΣ

Beard, C. and Wilson, J.P. (eds) (2002) *The power of experiential learning: a handbook for trainers and educators*, Kogan Page: London.

Kolb, David A. (1984). *Experiential Learning. Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall cop.

Monroe, M. C. (2003). Two avenues for encouraging conservation behaviors. *Human Ecology Review*, 113-125.

Smith-Sebasto, N. J., & D'Costa, A. (1995). Designing a Likert-type scale to predict environmentally responsible behavior in undergraduate students: A multistep process. *The Journal of Environmental Education*, 27(1), 14-20.

UNESCO (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation: Paris.

Wiek, A. et al. (2011). Key competencies in sustainability: a reference framework for academic program development. *Sustain Sci*, 2011 (6), 203-218.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

